

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย Citizen Engagement in Community Development : a Case Study of the old town of Sukhothai

บงกชกร ทองสุก*

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย

Bongkotchakon Thongsuk*

Institute of Physical Education Sukhothai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย (เขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย) จำแนกตามลักษณะบุคคล และตามลักษณะชุมชนที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าอาศัยอยู่ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความมากน้อยในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ระหว่างประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า เมื่อจำแนกตามลักษณะบุคคลและความแตกต่างของลักษณะชุมชนที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อาศัยอยู่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) มีจำนวนทั้งสิ้น 369 คน จาก 11 ชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า 4 ขั้นตอนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพ สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อย่างมีส่วนร่วม โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แต่อย่างไรก็ตามยังพบด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า น้อยที่สุดเป็นเหตุมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ห่างไกลจากตัวองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าไม่สามารถร่วมการดำเนินงานได้อีกทั้งยังพบว่าผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่ามากกว่า

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน, ชุมชนเมืองเก่า

Abstracts

The purpose of this research is to study about Citizen engagement in community development of citizens in old town, Sukhothai Subdistrict Administrative Organization (Sukhothai Historical Park Area) and to compare the difference between rates of participation in community development of citizens in Muangkhao Administration Organization Sukhothai Province. The researched samples are stratified sampling in 369 people from 11 community. There are 4 processes

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
Email : mod_bk@hotmail.com

of the study about participation in community development of citizens in old town Administration Organization Sukhothai Province; participation in decision making, participation in operation, participation in benefit receiving and participation in social, economy, physical, environmental and management evaluation.

From this research, all of the results of Citizen engagement in community development of citizens in old town Administration Organization Sukhothai Province are in very rate. The highest average of participation is participation in decision making. The second is participation in benefit receiving. And the lowest average of participation is participation in operation. However, people that live in backcountry from old town, Sukhothai Subdistrict Administrative Organization cannot participate in community development. Moreover, the research found that the bachelor degree students participate in community development more than the others.

Keyword: Citizen engagement in community development, old town

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งสภาพสังคม วัฒนธรรม และองค์การภาคส่วนต่างๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมประการหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนนั่นก็คือการที่สังคมให้ความสำคัญต่อเสรีภาพของประชาชนในประเทศมากยิ่งขึ้นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งในด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการและร่วมตามตรวจสอบ แต่อย่างไรก็ตามจากโครงสร้างทางสังคมและกลไกการเมืองที่ยังให้มีการควบคุมและแทรกแซงจากหน่วยงานกลางข้าราชการ นักการเมืองระดับชาติ หรือกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่นซึ่งส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้รับความร่วมมือแล้วได้แสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพและศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้การพัฒนาชุมชนยังเป็กลไกอันสำคัญที่กำหนดทิศทาง นโยบาย แนวทางและกระบวนการในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายเบื้องต้น คือ ชุมชน(ประชาชน)ที่สุขสมบูรณ์จึงเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหาและความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา (Onbun, I., 2016 : 2)

การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัยในอดีตที่ผ่านมาแม้จะได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ แต่เป็นการพัฒนาในลักษณะของการสั่งการจากภาคส่วนการบริหารงานระดับสูงไปหาระดับล่าง ประชาชนในชุมชนยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในชุมชนได้อย่างเต็มที่โดยจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่าจากการสอบถามจากผู้นำหมู่บ้านและประชาชนในชุมชน พบว่า ประชาชนยังไม่เข้าใจระบบการบริหารจัดการของชุมชนว่าเป็นอย่างไรและมีความสำคัญต่อประชาชนในพื้นที่มากนักน้อยเพียงใด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ภาครัฐไม่สามารถเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนได้อย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการ พัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการ พัฒนาเช่นการมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องใช้ในการพัฒนาชุมชน และประชาชนก็มีส่วนสำคัญในการเป็นศูนย์กลางหลักของการพัฒนาที่จะขับเคลื่อนให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีเล็งเห็นว่าการศึกษารื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัยเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนอีกทั้งทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนของตนเองได้อย่างแท้จริงเพราะการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็น

กลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนเมื่อประชาชนวิถีชีวิตที่มีความสุข สังคมย่อมก็มีความสุข ตามมาด้วยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความมากน้อยในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 9,963 คน แบ่งเป็นชุมชน ได้ 11 ชุมชน คือ

1. บ้านเพชรไผ่วังวน	7. บ้านวังวน
2. บ้านนา	8. บ้านเซตพน
3. บ้านเมืองเก่า	9. บ้านราวตันเกลือ
4. บ้านวังตะคร้อ	10. บ้านศรีชุม
5. บ้านปากครอง	11. บ้านวังใหม่เจริญสุข
6. บ้านมนต์คีรี	

1.2. กลุ่มตัวกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกจากประชากรโดยวิธีเลือกแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) กระทำโดยเริ่มจากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (จากสูตรของ W.G.Cochran, 1953) ก่อนแล้วคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนตามสัดส่วนของประชากร จากนั้นจึงให้ประธานชุมชนเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ครบจำนวนที่ต้องการได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 คนอย่างเลือกจากประชากรด้วยวิธีเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ของ Krejcie และ Morgan (จากสูตรของ W.G.Cochran, 1953) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 369 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือในเข้าไปสอบถามจากหัวหน้าชุมชนทุกชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลของสมาชิกในแต่ละชุมชน เพื่อขอดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และไปติดต่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างโดยผ่านหัวหน้าชุมชนทั้ง 11 ชุมชน จากนั้นจึงเก็บแบบสอบถามที่หัวหน้าชุมชนด้วยตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ พรรณนาวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับโดยการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 369 ฉบับ ได้รับการตอบกลับทั้งหมด แบบสอบถามทุกฉบับเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 1

โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ด้าน ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวมและเป็นรายข้อมีดังนี้

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1	ออกความเห็นในเวทีชาวบ้าน	3.85	.850	มาก	1
2	สำรวจปัญหาและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.65	.941	มาก	2
3	จัดทำแผนพัฒนาชุมชนร่วมกับเทศบาล	3.44	.966	ปานกลาง	3
4	วางแผนจัดตั้งกองทุนใดกองทุนหนึ่งในชุมชน	3.38	.943	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ย		3.58	.925	มาก	

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.58 รายการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับมาก 4 ระดับจากลำดับมากที่สุดไปถึงลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ ออกความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน สำรวจปัญหาและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จัดทำแผนพัฒนาชุมชนร่วมกับเทศบาล วางแผนจัดตั้งกองทุนใดกองทุนหนึ่งในชุมชน

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1	การรักษาความปลอดภัยในชุมชน เช่น อปพร.	3.57	.900	มาก	1
2	ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย	3.48	.863	ปานกลาง	3
3	ร่วมอบรมโครงการส่งเสริมอาชีพ	3.29	1.149	ปานกลาง	4
4	ร่วมทำความสะอาดสาธารณะเนื่องจากวันสำคัญ ต่างๆ	3.51	.989	มาก	2
ค่าเฉลี่ย		3.46	.975	ปานกลาง	

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ รายการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมาก 2 ระดับแรก ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยในชุมชนเช่น อปพร. และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และในระดับปานกลาง 2 ระดับสุดท้ายได้แก่ ร่วมทำความสะอาดสาธารณะเนื่องจากวันสำคัญต่างๆ และร่วมอบรมโครงการส่งเสริมอาชีพ

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1	โครงการส่งเสริมอาชีพในชุมชน	3.66	1.047	มาก	1
2	กองทุนในชุมชน	3.61	1.075	มาก	2
3	การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวของชุมชน	3.50	1.061	มาก	5
4	การสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย	3.40	.962	ปานกลาง	7
5	การร่วมกิจกรรมด้านสาธารณสุขในชุมชน	3.43	.948	ปานกลาง	6
6	การจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล	3.38	.962	ปานกลาง	8
7	การแข่งขันกีฬาระหว่างชุมชนเช่นไม่เกิดผลเสียต่อภาวะแวดล้อม	3.59	.966	มาก	3
8	การคัดแยกขยะหรือนำขยะกลับมาใช้ใหม่	3.55	.914	มาก	4
ค่าเฉลี่ย		3.52	.992	มาก	

การได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ในระดับปานกลางมี 3 ข้อ และระดับมากมี 5 ข้อ

รายการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับมาก 5 ระดับแรก ได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กองทุนในชุมชน การแข่งขันกีฬาระหว่างชุมชนเช่นไม่เกิดผลเสียต่อภาวะแวดล้อม การคัดแยกขยะหรือนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวของชุมชน รายการที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ระดับ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมด้านสาธารณสุขในชุมชน การสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาล

ตารางที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1.	ติดตามการดูแลรักษาความปลอดภัยหรือการทำงาน ของ อปพร	3.50	.942	มาก	1
2.	ประเมินโครงการสร้างอาชีพในชุมชน	3.46	1.010	ปานกลาง	2
3.	ประเมินผลการทำงานจัดแหล่งอาชีพในชุมชน	3.32	1.043	ปานกลาง	3
ค่าเฉลี่ย		3.43	.999	ปานกลาง	

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการประเมินผล ในระดับมาก 1 ข้อ ในระดับปานกลางมี 2 ข้อ รายการที่กลุ่มตัวอย่างในการประเมินผล สูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ติดตามการดูแลรักษาความปลอดภัยหรือการทำงาน ของ อปพร รายการที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ระดับท้ายสุดได้แก่ ประเมินโครงการสร้างอาชีพในชุมชน ประเมินผลการจัดแหล่งอาชีพในชุมชน

ตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลเมืองเก่า

ข้อที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.58	.925	มาก	1
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.46	.975	ปานกลาง	3
3	การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	3.52	.992	มาก	2
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.43	.999	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ย		3.50	.960	มาก	

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลเมืองเก่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลเมืองเก่า ด้านการมีส่วนร่วมอันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58) ในเรื่องของการออกความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน สำรวจปัญหาและการจัดการสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนพัฒนาชุมชนร่วมกับเทศบาล วางแผนจัดตั้งกองทุนไถ่กองทุนหนึ่งในชุมชน รองลงมา การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52) ขณะเดียวกันประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ในด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46, และ 3.43 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย (เขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย)

จากการสอบถามประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า การจัดเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอความต้องการในการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ ยังมีการดำเนินการไม่มากเท่าที่ควรและยังไม่ทั่วถึง ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาการจัดทำการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า จะเป็นบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าและผู้นำชุมชนบางส่วนเท่านั้นที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน จึงมีผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยจะมีก็แค่ประชาชนในระดับมีการศึกษาตั้งแต่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไปประกอบกับการให้ความสำคัญของประชาชนบางส่วนในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนน้อยไปด้วยนอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหรือเสนอในสิ่งที่ชุมชนต้องการทำให้การจัดทำการพัฒนาชุมชนไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้เมื่อประชาชนไม่รู้ว่าตนเองมีสิทธิในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเวลามีการจัดทำประชาคมขึ้นประชาชนจึงไม่สนใจที่จะเข้ามาฟังการจัดเวทีประชาคมได้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย (เขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หรือความต้องการในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ยังไม่ดีเท่าที่ควร คือ ดีเป็นบางแห่งไม่ทั่วถึงทั้งชุมชนและประชาชนในชุมชนเมืองเก่าต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สาธารณูปโภคของชุมชนต่างๆ เพื่อการเกษตร

2. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าไม่ค่อยได้รับข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์จากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ชี้แจงประชาสัมพันธ์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าและข่าวสารต่างๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ให้ทั่วถึงทุกชุมชน

3. ประชาชนชุมชนเมืองเก่าต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตัวเองที่มีต่อส่วนรวมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4. ประชาชนในชุมชนเมืองเก่าไม่เข้าใจการทำงานแบบมีส่วนร่วมเข้าใจว่าตนเองจะต้องเสียเวลาในการเข้าร่วมบริหารงานกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า

5. ประชาชนชุมชนเมืองเก่าต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า มีการจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเมืองเก่าในแต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานกับทางเทศบาลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6. ประชาชนในชุมชนเมืองเก่าไม่รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า และฝ่ายบริหารว่ามีหน้าที่อย่างไร และกำลังทำอะไรอยู่

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารและการจัดการ โดยจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็น 4 หัวข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านสังคมมีการให้จัดเวทีชาวบ้าน ให้ชาวได้ออกความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจสำรวจการวางแผนจัดตั้งกองทุนในชุมชน ด้านกายภาพสำรวจปัญหาและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนมีการสำรวจปัญหาและจัดการปัญหภายในชุมชน และด้านการบริหารและจัดทำแผนจัดตั้งกองทุนใดกองทุนหนึ่งในชุมชน นอกจากนี้พบว่าผลการวิจัยพบว่าลักษณะส่วนบุคคลในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าอย่างมีส่วนร่วมโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าการพัฒนาต่างๆ ทั้ง 4 ด้านมีผลในระดับมากเช่นกันแสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนเมืองเก่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง มีความสมัครสมานสามัคคีภายในชุมชนอีกทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลหรือมีความลำบากได้รับรู้ให้เท่าเทียมกับประชาชนที่ความเป็นอยู่ที่ไม่ห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบล

2. องค์การบริหารควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกกับประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าเช่น จัดรถรางเพื่อการเดินทางที่จะให้ประชาชนในแทบห่างไกลได้มีโอกาสได้รับข่าวสารจากองค์การ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ควรเน้นย้ำถึงหน้าที่ของประชาชนทุกคนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารเมืองเก่า

Reference

Cochran, W.G. (1953). Sampling Techiques. New York : John Wiley & Sons. Inc.

Kaewang, B. (2002). *Management and development* (2nd Edition). Bangkok: Aksara Pipat. (In Thai)

Phocharoen, C. (2007). *Participation in community development of people in the municipality of Ban Subdistrict Dan Na, Mueang District, Uttaradit Province*. (Master of] Arts degree Research and Development Branch Local). Rajabhat University Uttaradit. (In Thai)

- Onbun, I. (2016, May-August). Creating a local community development system to Have The ability to manage with participation in the development of the quality of life in the elderly Social welfare in the ASEAN community. *Journal of Sakthong*, 22 (2), 2. (In Thai)
- Sathitasanon, N. (2007). *Development of participation in community development of Thung Maha people. Pakkum Sub-district, Pathio District, Chumphon Province*. (Master of Arts Development Strategy Branch College). Surat Thani Rajabhat University. (In Thai)
- Srisawad, N. (1983). *Theories about action against the community*. Bangkok: Thammasat University. (In Thai)
- Office of the National Economic and Social Development. (2000). *The city should be a livable community*. Retrieved 2017, October 20, from: <http://www.nesdb.go.th>

ผู้เขียน

ดร.บงกชกร ทองสุก

รองคณบดีคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย
เลขที่ 1 ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 64000
e-mail: mod_bk@hotmail.com